

БЕКТЕМИН

Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаментинин мүдүрү, Министрдин орун басары

_____ Абдымомунов А.Т.
« _____ » _____ 2024-жыл.

БЕКТЕМИН

Дене тарбия жана спорт департаментине караштуу спорттун түрлөрү боюнча Дирекциясынын директору

_____
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Көк бөрү" федерациясынын Президенти
_____ Бажунов Шамиев Р.М.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Артымак" федерациясынын Президенти
_____ Самаев У.О.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Ат оюндары" федерациясынын Президенти
_____ Машибаев У.Б.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Салбуурун" федерациясынын Президенти
_____ Жаманкулов А.К.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Эр эниш" федерациясынын Президенти
_____ Азыгалиев Н.Ш.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Кыска аралыкка ат чабыш жана стипль-чез" федерациясынын Президенти
_____ Тапболот уулу Н.
« _____ » _____ 2024-жыл.

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Республикалык "Кыргыз күрөш" федерациясынын Президенти
_____ Шамиев Р.И.
« _____ » _____ 2024-жыл.

“9-май” жеңиш майрамына карата улуттук спорттун түрлөрү ат чабыш, көк бөрү, эр эниш, кыргыз күрөш, ат оюндары жана салбуурун боюнча мелдештердин

ЖОБОСУ

**Ысык-Көл облусу, Бактуу Долоноту ат майданы.
2-9-май 2024-жыл.**

“9-май” жеңиш майрамына карата өткөрүлүүчү улуттук спорттун түрлөрү ат чабыш, көк бөрү, эр эңиш, кыргыз күрөш, ат оюндары жана салбуурун боюнча мелдештерди өткөрүү тартиби.

МАКСАТТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

Кыргыз Республикасынын Президентинин “Улуттук нарк жөнүндө” Жарлыгын ишке ашыруу максатында “9-май” жеңиш майрамына карата өткөрүлүүчү улуттук спорттун түрлөрү боюнча мелдештер төмөндөгү максаттарды жана милдеттерди көздөйт:

- Спорттун улуттук түрлөрүн жайылтуу жана өнүктүрүү;
- Кыргыз Республиканын аймактарында жаштарды улуттук спорттун түрлөрүнө кызыктыруу жана шыктандыруу;
- Спорттун улуттук түрлөрүн эл аралык деңгээлге алып чыгууга жана өлкөбүздүн бардык аймактарында өркүндөп өсүшүнө шарт түзүү;
- Спортчулардын спорттук чеберчилигин жогорулатуу;
- Спорт - баңгиликке, аракеттикке, тамеки чегүүгө каршы, дени сак, сергек жашоо образын пропагандалоо;
- Эл аралык биримдикти, ынтымакты спорт аркылуу бекемдөө жана чыңдоо.

МЕЛДЕШТЕРДИ ӨТКӨРҮҮНҮН МӨӨНӨТҮ ЖАНА ОРДУ

“9-май” жеңиш майрамына арналган мелдештер 2024-жылдын 2-9-май күндөр аралыгында Ысык-Көл облусу, Бактуу Долоноту ат майданында өтөт.

МЕЛДЕШТИ ӨТКӨРҮҮ ЖЕТЕКЧИЛИГИ

- “9-май” жеңиш майрамына арналган мелдештерди даярдоодо, уюштурууда жана өткөрүүдө Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу дене тарбия жана спорт Департаментинин алдындагы спорттун улуттук түрлөрү боюнча Дирекция жетекчилик кылат (мындан нары – Дирекция).
- Мелдештерди өткөрүү спорттун улуттук түрлөрү боюнча башкы машыктыруучуларга, Дирекциянын жана тийиштүү федерациялардын чечими менен башкы калыстарга жүктөлөт.

КАТТООДОН ӨТҮҮ МӨӨНӨТҮ ЖАНА ТАРТИБИ

- “9-май” элдик майрамына арналган мелдештерге алдын-ала каттоо, белгиленген тартип боюнча мелдештин башталышына чейин катыша турган спортчулардын жана командалардын аты-жөнү менен толук тизмеси берилет.
- Мелдешке катышкан спортчунун паспорту, медициналык аныктамасы болуусу шарт, эгерде алар жок болсо ага оюнга кирүүгө уруксат берилбейт;
- Мелдешке катышкан ар бир атка мелдештерге катышууга уруксат берилген мал докдурдун маалымдамасы калыстар тобуна тапшырылышы керек;
- Катышуучунун аты-жөнү, туулган жылы, спорттук даражасы, машыктыруучу-саяпкери, аттын ээси, аттын жашы, өңү-түсү, тукуму, аттын аты көрсөтүлгөн, бир сүрөтү тиркелген табыштамалары, ошондой эле ал ат ошол ээсине тийиштүү экени тууралуу айыл өкмөтүнөн алынган маалымдама калыстар тобуна тапшырылышы керек.

Командалардын каттоодон өтүү күнү:

- Көк бөрү боюнча командалардын келүү жана каттоодон өтүү күнү 1-май саат 17:00дөн 19:00гө чейин.
- Эр эңиш боюнча мелдешке каттоо 7-май 14:00дөн 19:00гө чейин.
- Салбуурун боюнча мелдешке каттоо 7-май 14:00дөн 19:00гө чейин.
- Ат чабыш боюнча мелдешке 7-май 14:00дөн 19:00гө чейин.
- Ат оюндары боюнча мелдешке 7-май 14:00дөн 19:00гө чейин.

МЕЛДЕШТИН КАТЫШУУЧУЛАРЫ

“9-май” жеңиш майрамына арналган мелдештерге Кыргыз Республикасынын бардык аймактарынын жана Ош, Бишкек шаарларынын командалары катыша алат.

Оюнга катышуу үчүн ар бир спортчунун өздүгүн тастыктоочу документи, саламаттыгы тууралуу аныктамасы (справка), сан белгилери жазылган спорттук формасы болуусу тийиш, эгерде ал эреже жана тийиштүү спорттун түрлөрүндө көрсөтүлгөн эрежелер сакталбаса команда жана катышуучу оюнга киргизилбейт.

МЕЛДЕШТИ СЫЙЛООНУН ТАРТИБИ

- Республикалык бюджеттен Дирекцияга бөлүнгөн акчалай байге фонду жеңүүчүлөрдүн жеке эсебине же болбосо мелдештерге тиешелүү Дирекциянын жооптуу машыктыруучулардын жеке эсебине которулат.
- Мелдештин жеңүүчүлөрүнө I-II-III даражадагы дипломдор, медалдар жана тийиштүү акчалай байгелер Дирекция тарабынан салтанаттуу ыйгарылат.
- Сыйлоо аземи 9-май күнү ар бир спорттун финалдык оюндары бүтүп, жеңүүчүлөр аныкталганда жүргүзүлөт.
- Акчалай байге фонду Кыргыз Республикасынын Салык Кодексине ылайык, 10% кармалып которулат.
- Байге фонду мелдештердин башталышына чейин Дирекциянын кызматкерлери жана машыктыруучулары аркылуу бөлүштүрүлүп директор тарабынан бекитилет.
- Демөөрчүлөр жана меценаттар тарабынан берилген акча каражаттарына Дирекциянын тиешеси жок.
- Дирекциянын мелдешке жооптуу машыктыруучулары жеңүүчүлөргө акча каражатын мелдештин протоколунун негизинде жеңгендигин тастыктоочу сертификат жана паспорт копияларын тактап алып, акчалай сыйлыгын таратып берүүгө милдеттүү.
- Дирекциянын машыктыруучулары акчалай байгелерди таратып бергендиги тууралуу мелдеш бүткөндөн кийин 5 күндүн ичинде Дирекциянын эсеп-кысап бөлүмүнө отчет тапшырат.

Отчеттор төмөндөгүдөй тапшылышы керек:

1. Мелдештин протоколу;
2. Жеңүүчүлөрдүн байге фондунун таратылыш боюнча ведомосту;
3. Жеңүүчүлөрдүн паспорт копиялары жана сертификаттын оригиналы;

МЕЛДЕШТИ ӨТКӨРҮҮНҮН ЖАНА АЛАРДЫН ЖЫЙЫНТЫГЫН ЧЫГАРУУНУН ШАРТТАРЫ

Спорттун улуттук түрлөрү ат чабыш, эр эниш, кыргыз күрөш, көк бөрү, ат оюндары жана салбуурун боюнча “9-май” жеңиш майрамына карата мелдештер тийиштүү федерациялары тарабынан бекитилген эрежелерге ылайык өткөрүлөт.

САЛБУУРУН

Мелдештин программасы төмөнкү иш чаралардын түрүнөн түзүлөт:

1. Эркектер арасында жөө туруп жаа атуу;
2. Кыз-келиндер арасында жөө туруп жаа атуу;
3. Табак атуу;
4. Бүркүт салуу;
5. Куш салуу;
6. Далба ойнотуу;
7. Тайган жарыш;
8. Ат үстүндө жаа атуу.

Салбуурун оюну боюнча “Салттуу жаа атуу”

Мелдеш эркектер жана аялдар арасында өткөрүлөт. Бул мелдешке катышкан жаачылар өздөрүнүн жаасын, жебесин алып келүүгө тийиш.

- **Эркектер арасында жөө туруп жаа атуу** – бул мелдеште эркектер алгачкы атууда 35 метрден, ал эми финалдык атуу 40 метр аралыктагы текебутаны атып мелдешет, жеңүүчүлөр топтогон упайларына жараша аныкталат.
- **Кыз-келиндер арасында жөө туруп жаа атуу** – бул мелдеште катышуучулар алгачкы тандоо бөлүгүндө 35 метрден, ал эми финалдык бөлүгүндө 40 метр аралыктагы текебутаны атып мелдешет, жеңүүчүлөр топтогон упайларына жараша аныкталат.

Табак атуу

Жаачылар 15 метр аралыктан ыргытылган табакты 5 жебе менен атышат. Жебенин табака тийишине жараша упай берилет.

- Табака толук сайылса 2 упай;
- табака тийип өтсө 1 упай;
- табака тийбесе упай берилбейт.

Жеңүүчүлөр топтогон упайларына жараша аныкталат.

Бүркүт салуу сынагы “Салбуурун” оюнун эрежеси боюнча катышуучулар бүркүттөрдү эки көнүгүү боюнча сыналат.

Биринчиси - Чырга, экинчиси - Үндөк.

- **Чырга** - бул көнүгүүдө ар бир катышуучу бүркүтүн “Чыргага” учуруп сынайт. Мелдештин шарты боюнча бүркүтчү сүйрөлүп бараткан чыргага бүркүтүн агытат. 150 метр аралыкта белгиленген 2 желек ортосундагы аралыкты учуп өтүү убактысы өлчөнөт. Бул көнүгүүдө бүркүттүн учуу чеберчилиги аныкталат. Эрежеге ылайык бүркүтчү чыргага бүркүттү бир эле жолу учура алат.
- **Үндөк** - бул көнүгүүдө мелдештин катышуучулары бүркүттөрдү 200 метр аралыктан туруп колго чакырып үндөшөт. Калыстын белгиси боюнча бүркүтчү жогорудагы көрсөтүлгөн аралыкта жерге кондурулган бүркүтүн колундагы жемди (этти) көрсөтүп үндөккө чакырат. Эреже боюнча бүркүттүн жерден көтөрүлүп ээсинин колуна учуп келүү убактысы эсептелинет, эгерде ээсинин колуна конбой учуп кетсе ал жаратылбайт. Ар бир катышуучу үндөктү жөө туруп же ат үстүндө аткарса болот, бирок ар бир катышуучуга бир эле жолу үндөккө чакырууга мүмкүнчүлүк берилет.

Бүркүт салуу боюнча жеңүүчүлөр “Үндөк” жана “Чыргадан” топтогон упайлары боюнча аныкталат.

Бүркүт салуу боюнча катышуучуларга коюлган талаптар:

- Ар бир катышуучунун улуттук кийимдери жана бүркүтчүлөргө тиешелүү шаймандары толугу менен болушу керек.
- Бүркүттүн паспорту болушу керек.

Куш салуу

Бул мелдештин эрежеси боюнча 400 метр аралыкта кушту колго чакыруу убактысы өлчөнөт. Калыстын белгиси боюнча кушчу жогорудагы көрсөтүлгөн аралыкта жерге кондурулган кушун колундагы жемди (этти) көрсөтүп үндөккө чакырат. Куш учкандан баштап кушчунун колуна конгонго чейинки убакыт өлчөнөт. Кушчунун үндөккө чакырганынан баштап куштун учушуна чейин 2 мүнөт убакыт берилет.

Куш салуу боюнча катышуучуларга коюлган талаптар:

- Ар бир катышуучунун улуттук кийимдери жана кушчуларга тиешелүү шаймандары толугу менен болушу керек.
- Куштун паспорту болушу керек.

Далба ойнотуу

Далба – бул мелдештин түрүндө “Шумкар” түркүмүндөгү куштардын учуу ылдамдыгы сыналат. Эреже боюнча катышуучу ортого аянтка чыгып, кушун өйдө учурат, андан соң жем баштыгынан жипке байланган далбаны алып чыгып аны айлантып кушун чакыра баштайт. Ошол мезгилде асманда тегеренип учуп жүргөн куш, ээси айлантып жаткан далбага учуп келип чабуул жасайт. Далба ойнотууда ар бир катышуучуга 3 минута убакыт берилет, убакытты ченөө куш агытылган мезгилден башталат. Бул убакыттын ичинде куш абалан учуп келип далбаны тээп кетүүгө аракет кылат, бирок куштун ээси далбаны тегеретип кушка тептирбеш керек. Эреже боюнча “Далба” кекилик кыргоол же көгүчкөндүн куйрук жана канатынан жасалышы керек. Далба ойнотуу учурунда калыстар куштун канча жолу далбага учуп келгени жана шамдагай учканы бааланып упайлар берилет. Бул сынакта жеңүүчүлөр куштарынын топтогон упайына жараша аныкталат.

Далбага чакыруу – Белгиленген 400 м аралыкка далбага чакыруу, бул көнүүгүдө катышуучу далбаны айландырып ителгисин чакырат, ителги учкандан баштап далбага жеткенче убакытты ченелет.

Далба мелдешинин катышуучуларына коюлган талаптар:

- Катышуучулар сөзсүз түрдө улуттук кийим менен чыгышы керек жана кушчунун шаймандары толугу менен болушу талап этилет.
- Куштун паспорту болушу керек.

Тайган жарыш - бул мелдештин түрүндө тайгандардын күлүктүгү 350м аралыкта чырга кууп аныкталат. Атайын тайгандар кууп жүгүрүш үчүн чабендес атты саатына 60-65 км. ылдамдыкта жүгүртүп түлкүнүн же коёндун терисинен жасалган чырганы сүйрөйт. Же болбосо ушундай эле ылдамдыкта чырга сүйрөгөн атайын механизм колдонулат.

- Тайгандарды жарыштырууда, ар бир тайганга номер байланып, ар бир жарышта 5 тен тайган койо берилет. Тайгандардын күлүктүгүн сыноодо баштапкы, жарым финал, финалдык жарышуу менен белгиленет.
- Жарышуу учурунда кайсыл тайган башка тайганга жолтоо болуп тиштесе ал тайган жарышудан чыгарылат да, жарыш кайрадан улантылат.

Тайган жарыштын катышуучуларына коюлган талаптар:

- Вакцинациядан өткөн сертификат жана тайгандын паспорту.

Ат үстүндө жаа атуу

Атчан жаа атуу - бул сынакта жаачылар ат үстүндө мелдешшет, эрежеге ылайык жаачылар атты токтопой чаап бара жатып атайын аянттын капталына орнотулган үч бутаны атып өтүшү керек.

- Жаа атуу аянттынын узундугу 120 метр, туурасы 10-15 метирди түзөт. Ал аянтка 100x100 см көлөмүндөгү 3 теке бута орнотулат.

1- бута бет маңдайынан орнотулат.

2- бута маңдайынан жерде орнотулат.

3- бута артка кайрылып атканга ылайыкталып жерде орнотулат.

Ар бир бутага жазылган упайлар 1,2,3 деген сандарды түзөт.

Аянттын каптал жагына орнотулган текебуталардын аралыгы 30 метр болушу керек. Бул көнүгүү төмөндөгү эреже менен өткөрүлөт:

- Атчан жаачы баштан-аяк улуттук үлгүдөгү кийимдери менен болушу керек,
- Атчан жаачы 3 теке бутаны ат менен чаап бара жатып токтопой атып өтүшү керек, Бул жерде жаачынын белгиленген аралыкты чаап өткөн убактысы жана аткан жебелеринин бутага тийиши эсептелинет.
- Ар бир катышуучуга 5 жолудан чаап өтүүгө мүкүнчүлүк берилет. Ар бир жолу өткөн сайын 3 бутаны атууга үлгүрүшү талап этилет.
- Атчан жаачы атты чаап бара жатып буталарды атканда, жаанын окторун саадаттан (калчандан) алып чыгышы керек, оозуна тиштеп же колдоруна кармоого уруксат берилбейт.
- Жаалар ар кандай салтуу үлгүдө болот (разные традиционные луки), жебелери жыгачтан болот, көлөмүнө чек коюлбайт.
- Жеңүүчүлөр 5 атуудан топтогон упайлары боюнча аныкталат.

АТ ЧАБЫШ

Ат чабыш (Аламан)

Ат чабышка (Аламан) каалаган катышуучу күлүгүн чаба алат. Ат чабыш 21 000 метрге чабылат. Мелдешке Кыргызстанда өстүрүлгөн күлүктөрдүн баардык пародалары катышат. Чабандестердин жашы 12 жаштан жогору болушу керек жана милдеттүү түрдө каска, тебетей кийүүсү шарт. Мелдештерге 3 жаштан жогорку бардык тукумдагы аттар катыша алат.

Кунан чабыш

Мелдештин катышуучуларын чабышка чейин калыстар коллегиясыны аттардын тишин карап жаш курагын аныктайт. Кунандар 8800 метрге чабылат. Чабандестердин жашы 12 жаштан жогору болушу керек жана милдеттүү түрдө каска, тебетей кийүүсү шарт. Мелдешке 2 жаштагы жылкылар чабылат.

Жорго салыш

Жорго салыш мелдеш 8800 метр аралыкта өтөт. Жорголор аралыкты башынан аягына чейин бир калыпта, жоргосунан танбай өтүүсү керек. Эгерде жорго үч жолу кыска, же бир жолу алыска чаап кетсе жана 12 жолу жоргосунан танса, жаңылды деп эсептелинет.

Топ байге

Топ байге мелдеш 15400 метр аралыкта өтөт. Мелдешке 3 жаштан жогору бардык түдөгү жылкылар чабылат. Чабандестердин жашы 12 жаштан жогору болушу керек жана милдеттүү түрдө каска, тебетей кийүүсү шарт.

КЫСКА АРАЛЫККА АТ ЧАБЫШ ЖАНА СТИПЛЬ-ЧЕЗ

Кыска аралыкка ат чабыш жана стипль-чез

Кыска аралыкка ат чабыштын 3 түрү кирет:

- 2 жаш – 1200 метр;
- 3 жаш – 1600 метр;
- 4 жаш жана андан жогоркулары – 1800 метр.

КӨК БӨРҮ

Мелдешке 18 жаштан жогорку эркектер катышат. Команданын курамы – 17 киши (1-машыктыруучу, 1- жетекчи, 3-атчы, 12-оюнчу). Жеңгендерге – 3 упай, жеңилгендерге – 0 упай берилет. Кошумча убакыт ичинде же булитте жеңген командага – 2 упай, жеңилген командага – 1 упай.

Көк-Бөрү оюну боюнча бардык оюндар топ топ болуп айлампa түрүндө ойношот.

ЭР ЭҢИШ

Эр эңиш боюнча боюнча мелдеш 6 салмактык категорияда болот: 60, 70, 80, 90, 100, 100 кг дан өйдө. Команданын курамы - 8 киши. (6 спортчу, 1 машыктыруучу, 1 жетекчи). Мелдешке жашы 18 жаштан жогору балбандар катыша алат.

Ар бир катышуучунун эки түстүү белбоосу болууга тийиш. Мелдештер жеке мүнөздө өткөрүлөт. Таза жеңишке ээ болгон катышуучуга – 4 упай, упай боюнча жеңгени үчүн – 3 упай, тең чыгуу болбойт, утулса – 0 упай берилет. 6 упай топтогон балбан таза жеңишке ээ болот.

3 мүнөттүн жыйынтыганда балбандар тең чыкса кайра белдешүү ыкмасы менен мелдеш уланат. Белдешүүдө да тең чыкса, балбандар таразага тартылат. Кайсы балбандын салмагы жеңил болсо жеңишке ээ болот.

Балбандарды оюн талаасына чакырылган күтүү убакыты 3 мүнөт берилет. Берилген убакта келсе эскертүү берилет, 3 мүнөттөн ашык убакта келсе атаандашына таза жеңиш берилет.

Бир жолу жеңилген балбандын атаандашы финалга чыкса көңүл жубатуучу кармашка чыгат. Жарым финалда утулган балбандар 3 – орун үчүн беттешет.

КЫРГЫЗ КҮРӨШ

Кыргыз күрөш боюнча мелдеш 2 салмактык категорияда өткөрүлөт: 75, +75.

Өспүрүмдөр арасындагы күрөш 8 жаштан 16 жашка чейин

Мелдешке катышуу үчүн машыктыруучулар тарабынан таразага түшөөрдөн мурда балбандардын медициналык кароодон өткөндүгү тууралуу тактамасын (заявка компьютерден терилген болуш керек) берүүгө тийиш.

АТ ОЮНДАРЫ

Мелдештер төмөндөгү спорттун түрлөрү боюнча өткөрүлөт:

1. Кыз куумай;
2. Тыйын эңмей;
3. Жигитовка;
4. Эр сайыш.

Кыз куумай

Ар бир командадан бир жигит жана бир кыз катышат. Оюндун башында чучукулак кармалат жана ошо аркылуу кайсы команданын өкүл жигити кайсы команданын өкүл кызы менен ат чабышка катышаары аныкталат. (таймашуу жолу)

Биринчи бөлүмдө кыз жигиттен 10 метр алдыда турат. Таймаш узундугу 300 метр жана туурасы 15 метрдей түз жерде өткөрүлөт. Калыс баштоого ышкырык менен белги берет, ошондон баштап жигит кызды кууп жөнөйт, кыз качат. Жигиттин негизги максаты атты чаап марага чейин кызга жетүү, жигит кызга жеткенде башындагы калпагын чечип, колуна кармап кыздын далысына тийгизет. Ушул учурда гана жигитке упай ыйгарылат. Андан соң экинчи бөлүм башталат. Экинчи бөлүмдө катышуучулар орун алмашышат да, жигит кыздан 5 метрдей алдыда туруп, ат чабыш тескерисинче уланат, кыз жигитти кубалайт. Кыздын негизги максаты, жигитти кубалап жетип, камчы менен жигитти жонго бир чабат. Ошондо гана кыз упай ала алат. Бул таймашта катышуучулардын ылдамдыгы, эки бөлүмдөн өтүлгөн жалпы мөөнөт жана мыкты аракеттердин саны бааланат.

Кыз куумайдын көргөзмө ирээтиндеги таймаш.

Ар бир командадан 1 кыз жана 1 жигит чыгып өздөрүнүн ат үстүндөгү чеберчилигин кыз куумай ирээтинде көргөзүшөт.

Тыйын эңмей

Ар бир командадан төрттөн жигит катышат. Таймаш узундугу 100 метр туурасы 15 метрдей жарыш жолунда өткөрүлөт. Ар бир катышуучуга 2 жолу тыйын эңүүгө мүмкүнчүлүк берилет. Жарыш жолунун ортосуна 50 метрдик аралыкта старттан башталган туурасынан чийилген чийиндер болот, ичине биринчи айлампада 4 даана тыйын жайгашат, экинчи айлампада дагы 4 тыйын ташталат. Ар бир катышуучунун негизги максаты атты чаап баратып жерден тыйынды эңип алып, асманга ыргытышы зарыл, андан соң атын чапкан бойдон 50 метрдей аралык менен чектелген жарыш жолунун ортосунан баштап финишке чейинки марага жетип токтойт жана командалаштары келип бүткөн соң экинчи айлампага тыйынды эңүүгө атын чабат. Ал эми атты жай бастырып баратып эңилген тыйын эсепке алынбайт. Мелдештин жеңүүчүлөрү эңип алган тыйындын саны жана өтүлгөн аралыктын мөөнөтү эсептелип аныкталат.

Ат үстүндө жигит өнөрү (Жигитовка)

Ат үстүндө жигит өнөрүндө командалар көрсөтүлгөн программадагы өнөрлөрдү ат үстүндө көрсөтө алышат. Таймаш узундугу 200 метр туурасы 15 метр болгон жарыш жолунда өткөрүлөт. 3. Ат үстүндө жигит өнөрү таймашында команда толугу менен катыша. Команданын мүчөлөрү аттын үстүндө программага ылайык ат үстүндө жигит өнөрүнүн элементтерин жарыш жолунун башынан аягына чейинки аралыкта жана артка карай көрсөтө алышат. Команда үчүн өнөрлөрүн көрсөтүүдө мөөнөт чектелет. Бул таймашта калыстар тобу элементтердин татаалдыгын, жогорку деңгээлде аткарылуусун жана кайталанышынын саны боюнча баалап, упай беришет.

Эр сайыш

Бир командадан оюнга экөө чыгып көргөзмө оюн көргөзөт, аралыгы 100 метр болгон оюн талаасынын эки башында туруп калыстын ышкырыгы менен башталат. Катышуучулар эрөөлдө 3 жолу же андан аз беттешүүгө мүмкүнчүлүгү бар. Колдорундагы калкан, найза жыгачтан же желимден денеге зыяндуулугу жок болуусу керек.

МЕЛДЕШТЕРДИ ӨТКӨРҮҮ ЖАНА КАРЖЫЛОО ШАРТТАРЫ

“9-май” жеңиш майрамына карата улуттук спорттун түрлөрү боюнча “дирекция” мелдештерди өткөрүүдөгү чыгымдарды каржылоо тартиби:

Дирекция мелдештерди өткөрүүдө төмөндөгүлөргө жооптуу:

- Жеңүүчүлөргө медаль жана дипломдорду даярдоо;
- Иш чараны баннерлер менен камсыздоо;
- Мелдештердин калыстардын жатаканасы, тамак ашы менен камсыздоо;
- Көк бөрү оюну үчүн улактар менен камсыздоо;
- Акчалай байгелерди жана сыйлыктарды тапшыруу;
- Бейджиктерди даярдоо;
- Мелдештин ачылыш-жабылыш жана сыйлоо аземин уюштуруу.

Республикалык федерациялар төмөндөгүлөргө жооптуу:

- Ойнолуучу аянтты мелдештерге карата даярдоо (апилка төгүү, чийиндерди чийүү, желектерди илүү ж.б.);
- Калыстардын оюн алып баруусун көзөмөлдөө;
- Мелдештер убагында коопсуздук шарттарды түзүү;
- Мелдештерди медициналык тез жардам менен камсыздоо;
- Мелдештерди комментаторлор менен камсыздоо жана аларга шарт түзүү.

МЕЛДЕШТЕРДИН ПРОГРАММАСЫ

“9-май” жеңиш майрамына карата улуттук спорттун түрлөрү боюнча мелдештерди өткөрүү тартибинин программасы:

02-07-май 2024-жыл.

№	Убакты	Мелдештер
1	09:00-18:00	Көк бөрү боюнча оюндар

08-май 2024-жыл.

№	Убакты	Мелдештер
1	09:00-10:30	Көк бөрү V-VI орунга оюн (жогорку лига)
2	10:30-12:00	Эр эңиш (финалга чейинки беттештер)
3	12:00-13:30	Көк бөрү III-IV орунга оюн (I лига)
4	13:30-15:00	Көк бөрү III-IV орунга оюн (жогорку лига)
5	15:00-16:00	Комерциялык түрдөгү ат чабыш оюндары (спринтер жорго, тай чабыш, кунан жорго, бышты жорго.)
6	09:00-18:00	Салбуурун (финалга чейинки оюндар)

09-май 2024-жыл.

№	Убакты	Мелдештер
1	10:00-11:30	Көк бөрү I лига – Финал
2	11:30-12:30	Эр эңиш – финал
3	12:30-15:00	Ат чабыш (кыска аралыкка ат чабыш-1200 м.,1600 м., 1800 м., топ байге, кунан чабыш, жорго салдыруу, аламан ат чабыш)
4	15:00-16:00	Салбуурун – финал
5	16:00-17:00	Ат оюндары – финал
6	17:00-18:30	Көк бөрү Жогорку лига – Финал
7	13:00-16:00	Кыргыз күрөш (Бишкек ш. Ынтымак парк.)
8	18:30-19:30	Сыйлоо жана жабылуу аземи.

Эскертүү: Мелдештерге катышуучулардын жана машыктыруучулардын жол кире чыгымдарын, жолдо катар тамак-ашын, аттардын жем чөп жана жол киресин иш-сапарга жөнөткөн уюмдар же командалар өздөрү каржылайт.

Дирекция күтүлбөгөн кырсыктарга, аттардын өлүмүнө жана спортчулар жаракат алса жоопкерчилигин өзүнө албайт!

Табыштамаларды төмөнкү даректерге жиберсе болот:

➤ Бишкек шаары, Тоголок-Молдо көчөсү, 17

Спорттун улуттук түрлөрү боюнча Дирекция

Электрондук дарек: rsrnvs_kg@mail.ru

Сурап билүү телефондору:

Тел: (312) 32-53-14

Факс: (312) 32-53-13

Спорттун түрлөрү боюнча жооптулардын байланыш телефондору:

№	Спорттун түрү	Аты жөнү	Байланыш телефону
1	Көк-Бөрү	Кубатов Каныбек	0709 98-68-63
2	Ат чабыш	Шүкүров Бакай	0709 50-54-90
3	Салбуурун	Молдакунов Нурлан	0700 144-869
4	Эр эңиш	Турдубаев Нурлан	0700 88-69-88
5	Ат оюндары	Өмүрбеков Улук	0701 94-95-24
6	Кыргыз күрөш	Кожобеков Нурбек	0704 52-52-52